

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2017
7. volební období

352.

USNESENÍ
výboru pro evropské záležitosti
z 61. schůze
ze dne 9. března 2017

k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o vnitřním trhu s elektřinou
(přepřacované znění) /kód dokumentu 15135/16, KOM(2016) 861 v konečném znění/

k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje Agentura Evropské unie
pro spolupráci energetických regulačních orgánů (přepřacované znění) /kód dokumentu
15149/16, KOM(2016) 863 v konečném znění/

k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o společných pravidlech pro vnitřní trh
s elektřinou (přepřacované znění) /kód dokumentu 15150/16, KOM(2016) 864 v konečném
znění/

k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o rizikové připravenosti v odvětví elektřiny
a o zrušení směrnice 2005/89/ES /kód dokumentu 15151/16, KOM(2016) 862 v konečném
znění/

Výbor pro evropské záležitosti Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR po vyslechnutí
informace náměstkyně ministra průmyslu a obchodu Ing. Lenky Kovačkové, Ph.D. a
místopředsedy Energetického regulačního úřadu Ing. Vladimíra Outraty, po vyslechnutí
zpravodajské zprávy posl. Jana Zahradníka a po rozpravě

s c h v a l u j e stanovisko, které je přílohou tohoto usnesení.

Roman Váňa v. r.
ověřovatel

Jan Zahradník v. r.
zpravodaj

Ondřej Benešík v. r.
předseda

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o vnitřním trhu s elektřinou (přepracované znění)

**KOM(2016) 861 v konečném znění, kód Rady 15135/16
Interinstitucionální spis 2016/0379/COD**

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje Agentura EU pro spolupráci energetických regulačních orgánů (přepracované znění)

**KOM(2016) 863 v konečném znění, kód Rady 15149/16
Interinstitucionální spis 2016/0378/COD**

Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou (přepracované znění)

**KOM(2016) 864 v konečném znění, kód Rady 15150/16
Interinstitucionální spis 2016/0380/COD**

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o rizikové připravenosti v odvětví elektřiny a o zrušení směrnice 2005/89/ES

**KOM(2016) 862 v konečném znění, kód Rady 15151/16
Interinstitucionální spis 2016/0377/COD**

- **Právní základ:**
Článek 194 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie (KOM(2016) 861, KOM(2016) 863, KOM(2016) 864).
Článek 194 Smlouvy o fungování Evropské unie (KOM(2016) 862).
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
2. 12. 2016
- **Datum projednání ve VEZ:**
15. 12. 2016 (1. kolo)
- **Procedura:**
Řádný legislativní postup.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 6. 2. 2017.

- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**

- **Odůvodnění a předmět:**

Energetická unie je jednou z priorit současné Evropské komise. V nyní předkládaném balíčku (pro zjednodušení označován jako zimní energetický balík) Komise představuje návrhy právních předpisů a zjednodušujících opatření, které dle komise mají za cíl modernizovat hospodářství a posílit investice do odvětví s čistou energií. Legislativní návrhy se týkají energetické účinnosti, energie z obnovitelných zdrojů, fungování trhu s elektřinou, bezpečnosti dodávek energie a pravidel správy energetické unie. Dle Komise je energetická unie hlavní hnací silou a příspěvkem EU ke globálnímu a úplnému přechodu k nízkouhlíkovému hospodářství. Evropská unie také již ratifikovala Pařížskou dohodu, která následně v listopadu 2016 vstoupila v platnost. Evropská rada i Evropský parlament opakovaně zdůraznily, že dobře fungující integrovaný trh s energií je tím nejlepším nástrojem schopným zajistit dostupné ceny energií, zabezpečit dodávky energií a umožnit nákladově účinnou integraci větších objemů elektřiny vyráběné z obnovitelných zdrojů.

Tato druhá část balíčku představuje legislativní návrhy týkající se fungování trhu s elektřinou a bezpečnosti dodávek energie.

Stávající uspořádání trhu s elektřinou je založeno na pravidlech tzv. třetího energetického balíčku přijatého v roce 2009. Předkládané návrhy mají pozměnit klíčové právní akty tohoto balíčku. Nejnovější vývoj přinesl zásadní změny na evropských trzích s elektřinou – podíl elektřiny vyráběné z obnovitelných zdrojů energie prudce vzrostl¹ a dochází rovněž k významným technologickým změnám. Je předvídáno, že trh s elektřinou se bude do budoucna vyznačovat variabilnější a decentralizovanější výrobou elektřiny a zvýšenou vzájemnou závislostí členských států a přinese odběratelům nové technologické příležitosti ke snížení výdajů a aktivní účasti na trhu s elektřinou, a to prostřednictvím řešení reagujících na poptávku, vlastní spotřeby či uchovávání. Současná iniciativa pro nové uspořádání trhu s elektřinou tedy usiluje o přizpůsobení stávajících pravidel trhu novým tržním skutečnostem.

Přizpůsobení pravidel trhu

Stávající pravidla trhu se zakládají na převládajících výrobních technologiích posledního desetiletí, tj. na centralizovaných velkých elektrárnách na fosilní paliva s omezeným podílem účasti odběratelů.² Vzhledem k nárůstu podílu elektřiny z obnovitelných zdrojů budou klíčové krátkodobé trhy s elektřinou, které umožní účast krátce před vlastní dodávkou, umožňující přeshraniční obchodování. Tyto trhy budou představovat nové obchodní příležitosti k nabízení „záložních“ energetických řešení, když dojde k vysoké poptávce a snížení výroby z obnovitelných zdrojů. Nové uspořádání trhu má zlepšit cenové signály, aby nasměrovaly investice do míst, kde je jich nejvíce zapotřebí, a odrážely omezení sítě a centra poptávky, a nikoliv hranice států. Cenové signály by také měly umožnit odpovídající odměny pro flexibilní zdroje a zajistit efektivní využívání stávajících výrobních kapacit. Komise uvádí, že je proto potřeba provést revizi předpisů, které by mohly narušovat tvorbu cen.

¹ Charakteristické rysy elektřiny z obnovitelných zdrojů energie – větší variabilita, menší předvídatelnost a větší decentralizace ve srovnání s tradiční výrobou – vyžadují, aby se trh a pravidla pro provozování sítě přizpůsobily flexibilnější povaze tohoto trhu.

² Současná situace je taková, že je-li elektřiny nedostatek, pak vnitrostátní pravidla trhu (např. cenové stropy) a státní zásahy zabraňují tomu, aby se to odrazilo na cenách. Cenové zóny navíc ne vždy odrážejí aktuální nedostatek, protože mohou být nevhodně nastaveny a sledovat spíše politické hranice.

Odběratelé v centru trhu s energií

Ačkoliv mohou odběratelé vyrábět a skladovat elektřinu či spravovat vlastní spotřebu snadněji, než dříve, stávající uspořádání maloobchodního trhu jim neumožňuje tyto příležitosti plně využívat. Ve většině členských států jsou odběratelé jen velmi málo motivováni k tomu, aby měnili svou spotřebu v reakci na měnící se ceny na trhu, protože cenové signály v reálném čase se ke koncovým odběratelům nedostanou. Transparentnější cenové signály v reálném čase by měly podnítit účast odběratelů na trhu, a to buď individuální, nebo prostřednictvím sdružování, a zároveň by mohly učinit elektroenergetickou soustavu flexibilnější a usnadnit integraci elektřiny z obnovitelných zdrojů. Kromě toho se také objevují nové služby na straně poptávky – noví účastníci na trhu nabízejí odběratelům možnost spravovat jejich spotřebu elektřiny a platit jim za flexibilitu. Nové uspořádání trhu by mělo zajistit, aby do dodavatelských cen nezasahoval stát a aby případné výjimky byly řádně odůvodněny. Díky rychle klesajícím nákladům na technologie může čím dál tím více odběratelů snižovat své výdaje za energie, například díky využívání střešních solárních panelů nebo akumulátorů. Nicméně, vlastní výroba stále brání chybějící jednotná pravidla pro „výrobce-spotřebitele“. Vhodná pravidla by mohla tyto překážky odstranit, mimo jiné zaručením spotřebitelských práv pro výrobu a vlastní spotřebu a prodej nadbytků do sítě, a současně by zohledňovala náklady a přínosy pro celou soustavu. Místní energetické komunity by mohly představovat efektivní způsob, jak spravovat energii na místní úrovni. Možnost řešit některé otázky spojené s variabilní výrobou lokálně by mohla vést k významnému snížení nákladů. Dalším cílem je zlepšení informovanosti a transparentnosti. Zároveň musí být chráněni nejzranitelnější členové společnosti, aby nedošlo ke zvýšení celkového počtu domácností trpících energetickou chudobou. Vzhledem k tomu, že se energetická chudoba zvyšuje a že není dostatečně zřejmé, které nástroje jsou pro boj se zranitelností odběratelů a energetickou chudobou nejvhodnější, je nutné, aby návrh nového uspořádání trhu po členských státech požadoval důkladné měření a pravidelné sledování energetické chudoby dle postupů stanovených na úrovni EU.

Bezpečnost dodávek elektřiny

Komise uvádí, že bezpečnost dodávek lze v rámci propojené a synchronizované sítě a řádně fungujících trhů zajistit efektivněji a konkurenceschopněji, než úpravou výhradně na vnitrostátní úrovni. Komise také uvádí, že nejúčinnějším řešením vnitrostátních výrobních deficitů jsou často regionální opatření umožňující členským státům využívat přebytky výroby jiných států. Mělo by být zavedeno koordinované evropské posouzení přiměřenosti, jež by umožnilo získat realistickou představu o případných výrobních potřebách, popř. by měly být navrženy mechanismy, aby se minimalizovala narušení vnitřního trhu.

Posílení regionální spolupráce

Úzké propojení členských států EU v rámci společné transevropské sítě je světovým unikátem a pro efektivní transformaci energetiky představuje velký přínos. Dosavadní poznatky však ukazují, že nekoordinovaná vnitrostátní rozhodnutí mohou vést ke vzniku významných nákladů pro evropské odběratele. Skutečnost, že některá propojovací vedení jsou využívána jen do 25 % kapacity, často z důvodu nekoordinovaných vnitrostátních omezení, a že se členské státy nedokázaly dohodnout na vhodných cenových zónách, ukazuje, že je zapotřebí větší koordinace mezi provozovateli přenosových a přepravních soustav a regulačními orgány – ta může zlepšit fungování trhu a výrazně snížit náklady.

Povinná spolupráce by se tak měla rozšířit i do jiných oblastí regulačního rámce.³ Provozovatelé přenosových a přepravních soustav by tak mohli rozhodovat v rámci regionálních operačních středisek o otázkách, v jejichž případě by roztržštěná a nekoordinovaná vnitrostátní opatření mohla mít na trh a na odběratele negativní dopad (např. v oblasti provozování soustavy, výpočtů kapacity propojovacích vedení, bezpečnosti dodávek a rizikové připravenosti).

Přizpůsobení regulačního dohledu regionálním trhům

Všechna nejdůležitější regulační rozhodnutí jsou nyní přijímána národními regulačními orgány, a to i v případech, kdy je zapotřebí společné regionální řešení. Roztržštěnost regulačního dohledu vede k riziku protichůdných rozhodnutí a zbytečných zdržení. Komise považuje za vhodné regulační dohled přizpůsobit novému vývoji na trhu. Posílení pravomocí agentury ACER v těch přeshraničních otázkách, které vyžadují koordinovaná regionální rozhodnutí, by mělo přispět k rychlejšímu a účinnějšímu rozhodování o přeshraničních otázkách. Národní regulační orgány, které o těchto otázkách rozhodují většinovým hlasováním v rámci agentury ACER, by byly do tohoto procesu i nadále plně zapojeny. Dále by měla být lépe definována úloha sítě ENTSO pro elektřinu za účelem posílení její koordinační role a zvýšení transparentnosti jejího rozhodování.

- **Obsah a dopad:**

1. **Konkrétně k návrhu směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou**

Kapitola I Předmět a definice: Obsahuje objasnění oblasti působnosti a předmětu směrnice a aktualizaci definic.

Kapitola II Obecná pravidla pro organizaci odvětví: Členské státy jsou povinny zajistit, aby byl trh s elektřinou EU konkurenceschopný, zaměřený na odběratele, flexibilní a nediskriminační. Je zdůrazněno, že vnitrostátní opatření by neměla představovat nepřiměřené překážky pro přeshraniční tok, zapojení odběratelů nebo investice. Je zakotvena zásada, že dodavatelské ceny budou řízeny trhem, s výjimkou řádně odůvodněných případů. Je zdůrazněno právo na volbu dodavatele a jsou aktualizována pravidla pro případné závazky veřejných služeb, jež mohou být uloženy energetickým podnikům ze strany členských států

Kapitola III Posílení postavení spotřebitele a jeho ochrany: Jsou zaváděna pravidla pro srozumitelnější účty a certifikované nástroje pro porovnávání. Odběratelům má být zajištěn nárok na smlouvy s dynamickou tvorbou cen, možnost svobodně si vybrat nebo změnit dodavatele či sdružení a podílet se na reakci strany poptávky, vlastní výrobě a vlastní spotřebě elektřiny. Odběratelům má být umožněno požádat o inteligentní měřicí zařízení. Mají být vylepšena pravidla upravující možnost odběratelů sdílet údaje s dodavateli a poskytovateli služeb zejména stanovením úloh stran odpovědných za správu údajů (jednotný evropský formát údajů zavede Komise prováděcím aktem). Členské státy se mají zabývat energetickou chudobou. Členské státy rovněž mají vymezit rámce pro nezávislé sdružování a reakci strany poptávky spolu se zásadami, které budou umožňovat jejich zapojení na trhu. Je vymezen rámec pro lokální energetické obce, jež se mohou zapojit do lokální výroby energie, distribuce, sdružování, skladování, dodávek nebo

³ V určitých oblastech, např. v oblasti celoevropského mechanismu propojování trhů, je již spolupráce provozovatelů přenosových a přepravních soustav povinná a systém většinového hlasování o některých záležitostech se ukázal úspěšný tam, kde dobrovolná spolupráce (každý provozovatel přenosových soustav má právo veta) nevedla k dosažení účinných řešení regionálních problémů.

energeticky účinných služeb. Dále jsou objasněna ustanovení o inteligentních měřicích zařízeních a jednotných kontaktních místech, právech na mimosoudní vyrovnání, univerzálních službách a zranitelných odběratelích.

Kapitola IV Provozování distribučních soustav: Upřesnění povinností, zejména ohledně činnosti provozovatelů distribuční soustavy v oblasti poskytování síťových služeb pro zajištění flexibility a v oblasti integrace elektrických vozidel a správy údajů. Jsou objasněny úlohy provozovatelů distribuční soustavy s ohledem na skladování a dobíjecí stanice elektrických vozidel.

Kapitola V Obecná pravidla pro provozovatele přenosových soustav: Upřesnění ohledně pomocných služeb a nově zavedených regionálních operačních středisek.

Kapitola VI Oddělení vlastnictví provozovatelů přenosové soustavy: Pravidla pro oddělení zůstávají nezměněna, alespoň co se týče hlavních věcných statusů oddělení, zejména s ohledem na tři režimy působení provozovatelů přenosových soustav (provozovatel s odděleným vlastnictvím, nezávislý provozovatel soustavy a nezávislý provozovatel přenosové soustavy) a také s ohledem na ustanovení o určení a certifikaci provozovatelů přenosových soustav. Je upřesněna možnost provozovatelů přenosových soustav mít vlastní skladování nebo poskytovat pomocné služby.

Kapitola VII Národní regulační orgány: Je zdůrazněna povinnost regulačních orgánů spolupracovat s regulačními orgány sousedních zemí a s agenturou ACER, vyvstanou-li otázky s přeshraničním významem. Je aktualizován seznam jejich úkolů s ohledem na dohled nad nově vzniklými regionálními operačními středisky.

Kapitola VIII Závěrečná ustanovení: Tato kapitola obsahuje mimo jiné ustanovení o výkonu přenesených pravomocí Komise a o výboru založeném dle pravidel postupu projednávání ve výborech v souladu s nařízením (EU) č. 182/2011.

Přílohy vymezují další požadavky na nástroje pro porovnávání, účtování a účetní údaje a pozměňují stávající požadavky na inteligentní měřicí zařízení a jejich zavádění.

2. Konkrétně k návrhu nařízení o vnitřním trhu s elektřinou

Kapitola I Předmět, oblast působnosti a definice: Zde je zdůrazněno, že je důležité, aby tržní signály byly nezkreslené, a přispívaly tak ke zvýšení flexibility, dekarbonizace a inovací. Definice jsou aktualizovány a doplněny.

Kapitola II Obecná pravidla pro trh s elektřinou: Zde jsou stanoveny stěžejní principy, jež je třeba respektovat v rámci vnitrostátní legislativy v oblasti energetiky. Dále jsou vymezeny zásady pro pravidla obchodování s elektřinou v rámci různých obchodních časových rámců (vyrovnávací, vnitrodenní, denní a termínové trhy), včetně zásad tvorby cen. Je objasněna zásada odpovědnosti za vyvažování výkonu a je vymezen rámec pravidel pro dispečink a snižování výroby a reakce strany poptávky, která mají být více slučitelná s trhem, včetně podmínek pro jakékoli případné výjimky.

Kapitola III Přístup k soustavě a řízení překročení kapacity: V této kapitole je popsán postup koordinovaného vymezování nabídkových zón v souladu s procesem přezkumu stanoveným nařízením 1222/2015, kterým se stanoví rámcový pokyn pro přidělování kapacity a řízení přetížení. Za účelem vyřešení přetrvávajícího problému existence značných vnitrostátních omezení přeshraničních toků energie jsou objasněny podmínky pro tato mimořádná omezení, a to zejména s pomocí pravidel zajišťujících, že dovoz a vývoz nejsou omezovány vnitrostátními subjekty z hospodářských důvodů. Dále jsou zde obsaženy změny stávajících zásad přenosových a distribučních síťových tarifů a je

stanoven postup rozvíjení progresivní konvergence metodik přenosových a distribučních tarifů. Jsou pozměněna pravidla využívání poplatků za přetížení. Kapitola IV Přiměřenost zdrojů: Zde jsou stanoveny nové obecné zásady pro koordinované řešení otázek přiměřenosti zdrojů členských států; jsou stanoveny zásady a postup pro rozvoj evropského posouzení přiměřenosti zdrojů, aby šlo lépe určit, kde je zapotřebí kapacitních mechanismů a jaké má být nastavení standardu spolehlivosti členských států. Jsou objasněny zásady uspořádání slučitelného s trhem pro kapacitní mechanismy, včetně pravidel využití kapacity nacházející se v jiném členském státě a pravidel využití propojení. Je stanoveno, jak se do vývoje provozních pravidel a technických parametrů pro využití kapacit nacházejících se v jiném členském státě zapojí regionální operační střediska, vnitrostátní provozovatelé přenosových soustav, síť ENTSO pro elektřinu a národní regulační orgány prostřednictvím agentury ACER.

Kapitola V Provozování přenosových soustav: V této kapitole jsou stanoveny úkoly a povinnosti sítě ENTSO pro elektřinu a úkoly agentury ACER související se sledováním. Rovněž jsou zde vymezena regionální operační střediska (zřízení a účel, činnost, požadavky a postupy pro přijímání rozhodnutí a doporučení, složení a odpovědnost správní rady, systém odpovědnosti, atp.). Dále jsou v této kapitole obsažena pravidla pro připojení kogeneračních jednotek, která byla dříve obsažena ve směrnici EP a Rady 2012/27/EU o energetické účinnosti. Pravidla pro desetiletý plán rozvoje sítě, vyrovnávací mechanismy mezi provozovateli přenosových soustav, výměnu informací a certifikaci zůstávají do velké míry nezměněna.

Kapitola VI Provozování distribučních soustav: V této kapitole je zřízen evropský subjekt provozovatelů distribuční soustavy (EU DSO), je vymezen postup založení, úkoly, konzultace se zúčastněnými stranami. Jsou stanovena pravidla spolupráce mezi provozovateli distribuční soustavy a provozovateli přenosové soustavy.

Kapitola VII Kodexy sítě a pokyny: V této kapitole jsou obsaženy stávající pravomoci a pravidla Komise pro přijímání aktů v přenesené pravomoci ve formě kodexů sítě a pokynů. Je objasněna jejich právní povaha, upraveno jejich přijímání a rozšíření jejich případný obsah o oblasti týkající se systémů distribučních tarifů, pravidel pro poskytování občasných pomocných služeb, reakce strany poptávky, skladování energie a pravidel pro omezení poptávky, pravidel kybernetické bezpečnosti, pravidel týkajících se regionálních operačních středisek, omezení výroby a redispečinku výroby a poptávky. Má být zjednodušen a zefektivněn postup pro rozšíření kodexů sítě v odvětví elektrické energie a má být zavedena možnost, aby národní regulační orgány prostřednictvím agentury ACER rozhodovaly o otázkách týkajících se provádění kodexů sítě a pokynů. Do postupu tvorby návrhů kodexů sítě v odvětví elektrické energie má být také více zapojen evropský subjekt provozovatelů distribuční soustavy a další zúčastněné strany.

Kapitola VIII Závěrečná ustanovení: Zde jsou obsažena stávající pravidla pro výjimky z určitých ustanovení nařízení a směrnice o elektřině pro propojovací vedení stejnosměrného proudu a je zde vysvětlen postup pro následné změny těchto pravidel národními regulačními orgány.

Příloha vymezuje, jaké funkce jsou přiděleny regionálním operačním střediskům.

3. Konkrétně k návrhu nařízení, kterým se zřizuje Agentura EU pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER)

Kapitola I Cíle a úkoly: Účelem Agentury EU pro spolupráci energetických regulačních orgánů (dále jako agentura) je pomáhat regulačním orgánům při plnění regulačních úkolů prováděných v členských státech na úrovni Unie a v případě potřeby jejich činnost

koordinovat. Kapitola vymezuje druhy aktů, které může agentura vydávat (zejména stanoviska a doporučení, dále rozhodnutí a rámcové pokyny), a stanoví úkoly agentury. Novými úkoly pro agenturu mají být např. koordinace, dohled a schvalování metod. V souvislosti s přijímáním kodexů sítě v odvětví elektrické energie je agentuře přidáno více povinností s ohledem na vypracování a předložení konečného návrhu kodexu. Návrh také zahrnuje zřízení formálního subjektu provozovatelů distribuční soustavy, aby byli provozovatelé zastoupeni na úrovni EU, a to zejména v rámci vypracování návrhů kodexů sítě. Dále se zavádí regionální rozhodovací postup pro regionální úkoly týkající se omezeného počtu národních regulačních orgánů.

Kapitola II Organizace agentury: Agentura je institucí s právní subjektivitou. V každém členském státě má agentura nejširší možnou právní subjektivitu udělovanou právníky osobám podle vnitrostátního práva. Může zejména nabývat nebo zcizovat movitý a nemovitý majetek a být účastníkem v soudním řízení. Jejím sídlem je Lublaň. Tato kapitola obsahuje organizační předpisy pro správní radu, radu regulačních orgánů, ředitele a další orgány, přičemž hlavní charakteristiky stávající řídicí struktury jsou zachovány. Některá ustanovení jsou sice přizpůsobena společnému přístupu k decentralizovaným agenturám EU nebo novým pravidlům hlasování v Radě, ale to není pravidlem. Případy, kdy se agentura může odchýlit od společného přístupu, jsou odůvodněny (současný systém zaručuje vhodné rovnovážné rozdělení pravomocí mezi různé subjekty a zohledňuje zvláštní charakteristiky rozvíjejícího se vnitřního trhu s energií a rovněž činnost správní rady se ukázala jako efektivní a účinná). Komise uvádí, že ačkoliv v této fázi nepovažuje za vhodné upravovat řídicí strukturu agentury dle společného přístupu, bude sledovat, zda jsou odchylky i nadále oprávněné, a to v rámci příštího hodnocení naplánovaného na rok 2021.

Kapitola III Sestavování a struktura rozpočtu: Tato kapitola obsahuje finanční ustanovení; několik ustanovení je přizpůsobeno společnému přístupu k decentralizovaným agenturám.

Kapitola IV Obecná a závěrečná ustanovení: Zde je aktualizováno několik jednotlivých ustanovení v souladu se společným přístupem.

4. Konkrétně k návrhu nařízení o rizikové připravenosti v odvětví elektřiny a o zrušení směrnice 2005/89/ES

Evropská komise uvádí, že tento návrh nařízení má zaručit, že všechny členské státy zavedou vhodné nástroje, jejichž prostřednictvím budou moci předcházet elektroenergetickým krizovým situacím, připravovat se na ně a řídit je. Riziko elektroenergetické krize vzniklé v důsledku různých okolností (např. extrémní povětrnostní podmínky, kybernetické útoky) není možné vyloučit ani v případě dobře fungujících trhů a soustav. Vzhledem k propojenosti elektroenergetických soustav může mít případná krizová situace přeshraniční dopad.⁴ Stávající právní předpisy nereflektují dnešní propojenost trhu s elektřinou. Jako hlavní problémy bylo vyhodnoceno:

- Krizové plány a krizová opatření se zaměřují výhradně vnitrostátně;
- Dochází k nedostatečnému sdílení informací a nedostatečné transparentnosti a
- Neexistuje jednotný přístup ke zjišťování a posuzování rizik.

Konkrétní body návrhu:

⁴ Navíc některé okolnosti mohou ovlivnit více členských států, dokonce i události vyskytující se na lokální úrovni se mohou rozšířit přes hranice.

Kapitola I Obecná ustanovení: Zde jsou obsaženy definice a stanovena povinnost každého členského státu ustavit co nejdříve národní vládní nebo regulační orgán jako svůj příslušný orgán pověřený prováděním úkolů stanovených v tomto nařízení. Tyto orgány navzájem spolupracují.

Kapitola II Posouzení rizik: Členské státy mají zajistit, aby veškerá rizika spojená s bezpečností dodávek elektřiny byla posouzena v souladu s pravidly dle tohoto nařízení a nařízení o elektřině (KOM (2016) 861). Za tímto účelem spolupracují se sítí ENTSO. Sít' ENTSO předloží agentuře návrh metodiky pro zjišťování nejzávažnějších scénářů elektroenergetických krizí na regionální úrovni. Na základě této metodiky sít' ENTSO zjistí nejzávažnější scénáře elektroenergetických krizí pro jednotlivé regiony. Tyto scénáře budou předloženy Koordinační skupině pro otázky elektrické energie. Zároveň členské státy zjistí nejzávažnější scénáře elektroenergetických krizí na vnitrostátní úrovni (na základě metodiky). Členské státy informují Koordinační skupinu pro otázky elektrické energie a Komisi o možných rizicích, která vnímají, jakož i o přijatých opatřeních k jejich předcházení. Sít' ENTSO rovněž agentuře předloží návrh metodiky pro posouzení krátkodobé přiměřenosti, konkrétně přiměřenosti sezónní, jakož i prognózy týdenní až vnitrodenní přiměřenosti výrobních kapacit. Tuto metodiku by po jejím schválení agenturou ACER měly používat členské státy a sít' ENTSO pro elektřinu pro potřeby svých krátkodobých posouzení.

Kapitola III Plány rizikové připravenosti: Na základě regionálních a vnitrostátních scénářů elektroenergetických krizí vypracuje příslušný orgán každého členského státu po konzultaci s určenými subjekty plán rizikové připravenosti. Je stanoven proces konzultace, přijetí, předložení, následného zveřejnění a pravidelných aktualizací plánů. Náležitosti plánů jsou detailně popsány. Plány by měly sestávat ze dvou částí, které stanoví vnitrostátní opatření a koordinovaná opatření dohodnutá členskými státy v daném regionu. Dále by měly zohledňovat konkrétní charakteristiky každého členského státu a jasně vymezovat úlohy a povinnosti příslušných orgánů. Opatření by měla být jasně vymezená, transparentní, přiměřená, nediskriminační a ověřitelná. Rovněž by neměla ohrozit bezpečnost dodávek elektřiny jiným členským státům ani Unii jako celku. Plány by měly zahrnovat opatření, která zajistí, že souběžným krizovým situacím bude řádně předcházeno a budou řádně řízeny. Plány musí být schváleny na regionální úrovni a jejich minimální obsah je stanoven.

Kapitola IV Řízení elektroenergetických krizových situací: Pokud určité informace signalizují, že může dojít k události, která pravděpodobně povede k podstatnému zhoršení situace v oblasti dodávek elektřiny v některém členském státě, musí příslušný orgán daného členského státu bezodkladně poskytnout včasné varování Komisi a Koordinační skupině pro otázky elektrické energie. Pokud příslušný orgán dotčeného členského státu čelí elektroenergetické krizové situaci, vyhlásí elektroenergetickou krizi a informuje o tom bezodkladně příslušné orgány sousedních členských států a Komisi. Poskytne informace o příčinách krize, opatřeních přijatých nebo plánovaných k jejímu zmírnění a případné potřebě pomoci od jiných členských států. Členské státy jsou povinny jednat a spolupracovat v duchu solidarity s cílem předcházet krizovým situacím a řídit je a zajistit dodávky tam, kde je jich nejvíce zapotřebí, výměnou za náhradu. V případě elektroenergetické krize musí členské státy jednat plně v souladu s pravidly vnitřního trhu s elektřinou. Netržní opatření lze využít pouze jako poslední možnost, přičemž se musí jednat o opatření nutná, přiměřená, nediskriminační a dočasná.

Kapitola V Hodnocení a sledování: Bezodkladně po vyhlášení elektroenergetické krizové situace poskytnou dotčené příslušné orgány Koordinační skupině pro otázky elektrické

energie a Komisi zprávu o hodnocení. Je rovněž stanoveno, jaké sledování provádí Koordinační skupina pro otázky elektrické energie.

Kapitola VI Závěrečná ustanovení: Zde jsou uvedena ustanovení týkající se spolupráce se smluvními stranami Energetického společenství, ustanovení o výkonu přenesené pravomoci Komisí, atp.

Dopad na státní rozpočet a právní řád ČR:

Nařízení budou po schválení závazná a přímo použitelná. Členské státy budou povinny uvést svůj právní řád do souladu se směrnicí o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Pozice vlády ČR k návrhu směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou, návrhu nařízení o vnitřním trhu s elektřinou a k návrhu nařízení o rizikové připravenosti v odvětví elektřiny:

Vláda ČR k zmiňmu energetickému balíčku uvádí, že jeho významným principem je centralizace evropské energetické politiky na úkor národních politik; v důsledku této centralizace a přesunu některých národních kompetencí na evropskou úroveň tak dle vlády dochází prakticky k **narušení práva členského státu na volbu energetického mixu**. Dle vlády ČR předkládané návrhy také posilují regulaci celého odvětví oproti snaze vrátit se k tržním podmínkám. Zaváděné kapacitní mechanismy v některých zemích jsou dle vlády důkazem vzniku národních mutací trhu s elektřinou, které se vzdalují od jednotného trhu.

Vláda vítá posílení postavení zákazníků na trhu s elektřinou. Problematicky vláda vnímá návrh, aby některé subjekty na trhu (např. agregátor, aktivní zákazník či lokální energetická společenství) byly zvýhodněny oproti ostatním subjektům. Vláda vítá navrhované odstranění maximálních cenových stropů na velkoobchodním trhu. Vláda má výhrady k tomu, že přestože návrh obecně hovoří o zabezpečení rovného prostředí pro všechny zdroje na straně výroby a spotřeby, některé body tomu neodpovídají (např. možnost vyjmout malé zdroje z odpovědnosti za odchylku či zachování prioritního nasazení). Vláda má určité spíše technické připomínky k oblasti kapacitních mechanismů.

V oblasti provozování přenosové soustavy vláda ČR **nesouhlasí se zavedením Regionálních provozních center**. Dle vlády je zasahováno do právě schvalovaných či nedávno schválených síťových kodexů a pokynů a navíc dochází k omezení suverenity členských států v oblasti bezpečnosti dodávek tím, že rozhodnutí se z národní úrovně přenáší na úroveň regionální, a v konečném důsledku tak může dojít ke zhoršení postavení konečných spotřebitelů z hlediska spolehlivosti dodávek v jednotlivých členských státech. V souvislosti s Regionálními operačními centry má vláda výhrady i v oblasti obstarávání podpůrných služeb.

Vláda podporuje utvrzení role distributorů jako neutrálních „faciliátorů“, pokud jde o nakládání s daty ve vztahu k ostatním účastníkům trhu s elektřinou. Vláda se staví negativně k návrhům zakázat distributorům a priori vlastnit či provozovat zařízení na akumulaci. Co se týče dobíjecích stanic pro elektromobily, dle vlády by měli mít distributoři zakázáno provozovat veřejné dobíjecí stanice a mělo by jim být umožněno vlastnit a provozovat dobíjecí stanice pro vlastní potřebu. Vláda ČR je dále toho názoru, že tarify za použití sítí mají odrážet úspory energie díky distribuované výrobě elektřiny (mělo by být umožněno uplatňovat nižší tarify za použití sítí pro výrobní elektřiny připojené do distribučních soustav). Vláda ČR odmítá návrhy na detailní principy pro regulaci a stanovování tarifů v případě DSO.

Vláda upozorňuje na to, že je navrhováno přenést řadu otázek do **delegovaných aktů Komise** a obává se, že nebude zajištěna dostatečná transparentnost a zapojení členských států.

Ohledně vytváření plánů rizikové připravenosti na úrovni regionu systémem top-down je vláda toho názoru, že to může pro jednotlivé členské státy představovat nebezpečí, které spočívá v pomnutí národních specifik a rizik. ČR požaduje, aby členský stát měl možnost definovat rizika z pohledu národních podmínek. ČR podporuje zpracování metodiky pro zjišťování scénářů elektroenergetických krizí na regionální úrovni prostřednictvím ENTSO-E. Rozsah konzultací národních plánů vláda navrhuje omezit např. jen na sousední státy a v celém regionu konzultovat jen regionální plány. Vláda upozorňuje, že je potřeba pečlivě zvážit **rozsah údajů ke zveřejnění s ohledem na vysokou zranitelnost odvětví**. Vláda ČR chápe, že je potřeba udržovat plány aktuální, ale požadavek každoročního testování považuje za zbytečný. Závěrem vláda považuje většinu lhůt za příliš krátkou a považuje za důležité stanovit reálné termíny.

Pozice vlády ČR k návrhu nařízení, kterým se zřizuje Agentura EU pro spolupráci energetických regulačních orgánů:

Vláda ČR podporuje upřesnění pravomocí ACER v oblasti dohledu nad celoevropskými subjekty a podporuje i úpravu procesu schvalování metodik a podmínek přijímaných na základě kodexů sítě a rámcových pokynů. ČR podporuje i záměr vytvořit v rámci Rady regulátorů regionální formáty. Vláda upozorňuje na úpravu nařízení vymezující kompetence ACER rozhodovat o těch regulačních otázkách, v jejichž případě nedošlo k dosažení dohody mezi dotčenými národními regulačními orgány, a dále na změny v rozdělení pravomocí mezi jednotlivými orgány ACER (změny v pravomocích a působnosti agentury jsou z pohledu ČR přípustné pouze při zachování či zlepšení systému brzd a rovnováh v rámci agentury). Vláda ČR vyjádřila nesouhlas s navrhovanou změnou hlasovacího systému v Radě regulátorů (prostá většina místo dosavadní 2/3 většiny). Vláda upozorňuje na to, že v průběhu projednávání je nutné dbát na to, aby nebyla prostá většina doplněna o hlasovací práva vztahovaná k velikosti členského státu (doposud má každý člen Rady jeden hlas) a upozorňuje na to, že takovému návrhu by mohly být nakloněny větší členské státy (pravidlo rovnosti hlasů jednotlivých členských států zajišťuje ochranu menších členských států).

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

U návrhu nařízení o rizikové připravenosti v odvětví elektřiny končí lhůta pro podání odůvodněného stanoviska pro rozpor se zásadou subsidiarity 8. března 2017. U dalších návrhů tato lhůta zatím běží a uplyne později. V případě návrhu nařízení o vnitřním trhu s elektřinou byla určitými zeměmi vyjádřena nesouhlasná stanoviska (ze strany Polska).

Návrhy byly představeny na konci listopadu 2016. Garančním výborem návrhů v Evropském parlamentu je výbor pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE). Zpravodajem pro návrh nařízení o vnitřním trhu s elektřinou a pro návrh směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou byl určen Křišjanis Karins. Návrhem směrnice o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou se bude zabývat i výbor EP pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (ENVI), kde je zpravodajem Pavel Poc. Další harmonogram projednávání těchto dvou návrhů není zatím znám. Zpravodajem pro návrh nařízení o rizikové připravenosti v odvětví elektřiny bude v ITRE Flavio Zanonato, zpravodajem pro návrh nařízení, kterým se zřizuje Agentura EU pro spolupráci energetických regionálních orgánů, bude v ITRE Morten Helveg Peterson. Tímto návrhem se bude zabývat i výbor EP pro rozpočet (zpravodajem bude Jens Geier).

První politická diskuze k celému balíčku proběhla na mimořádném jednání Rady pro energetiku, které se uskutečnilo 27. února 2017 v Bruselu.

- **Závěr:**

Výbor pro evropské záležitosti

- 1. p ř e r u š u j e** projednávání předloženého souboru dokumentů EU;
- 2. p o s t u p u j e** předložený soubor dokumentů EU k projednání hospodářskému výboru Poslanecké sněmovny v souladu s § 109a odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny ve znění pozdějších předpisů.

Roman Váňa v. r.
ověřovatel

Jan Zahradník v. r.
zpravodaj

Ondřej Benešík v. r.

předseda